

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Okresní soud ve Svitavách**, se sídlem Dimitrovova 33, Svitavy, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 16. 9. 2014, č. j. 52 A 74/2014 – 37,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení advokáta **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou ze dne 21. 3. 2014, podanou ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích, domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat v nesprávném doručování písemností.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 25. 3. 2014 rozhodl o postoupení věci Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích jako místně příslušnému soudu. Následně žalobce podáním Krajskému soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. 3. 2014 navrhoval prohlášení neúčinnosti doručení usnesení o postoupení. Usnesením ze dne 31. 3. 2014 byl vyzván k odstranění vad tohoto podání. Protože žalobce náležitosti nedoplnil, krajský soud jeho podání dne 28. 4. 2014 odmítl. Proti usnesení o odmítnutí podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou dne 31. 7. 2014 Nejvyšší správní soud usnesením č. j. 8 As 78/2014 - 26 odmítl.

[3] Následně byla věc postoupena Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích, který v záhlaví specifikovaným usnesením žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, protože dospěl k závěru, že ve věci nejde o nezákonný zásah správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s.

[4] Stěžovatel usnesení krajského soudu napadl včasnou kasační stížností, v níž označuje přístup soudu za arogantní a uvádí, že mu byla soudem odepřena ochrana před nepřímým zásahem, dále pak soudu vytýká, že opomíjí žalobní námítku, dle níž tisk obálek či doručování provádí správa soudu a nikoli soudce či senát. Stěžovatel rovněž namítá, že krajský soud v usnesení nevysvětlil, jak soudci okresních soudů rozhodují o obálkách pro doručování, a proto tento soud „fabuluje realitu.“ Dále pak označuje za „tristní, pokud minimum soudců od roku 2009 uznalo za správnou námítku stupidního doručování poštou.“

[5] V podáních, doručených Nejvyššímu správnímu soudu dne 1. 12. 2014 a 19. 12. 2014 vyjadřuje stěžovatel nesouhlas se způsobem doručování soudních přípisů, který mu neumožňuje se seznámit s jejich obsahem. Požádal rovněž o ustanovení zástupce a doložil potvrzení Úřadu práce, Krajské pobočky v Pardubicích, ze dne 5. 2. 2014, že je osobou v hmotné nouzi.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. S odkazem na judikaturu tohoto soudu netrval na zaplacení soudního poplatku ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem.

[7] Stěžovatel požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. „[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, ...“. Podle soudu není splněna přinejmenším druhá ze zákonných podmínek, totiž nezbytnost pro ochranu práv stěžovatele. Nehledě na extrémní četnost nedůvodných až šikanózních kasačních stížností podávaných stěžovatelem, jsou důvodem především okolnosti projednávané věci. Kasační stížnost totiž směřuje proti usnesení krajského soudu ve správním soudnictví, jímž byla odmítnuta jeho žaloba k ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu. Tento zásah byl přitom spatřován ve způsobu doručování písemností v soudním řízení nezávislým soudem, tedy ve výkonu soudní moci. Jak uvedl tento soud ve svém rozsudku ze dne 22. 10. 2014, č. j. 1 As 123/2014 - 20, je institut ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. „(...) odrazem ústavního práva na spravedlivý proces, dávající možnost osvobodit účastníky, kteří potřebují právní pomoc a zároveň nedisponují dostatečnými finančními prostředky, aby si ji mohli zajistit sami. ... Je-li však kasační stížnost naprosto zřejmě nedůvodná, ustanovení zástupce by bylo pouze formálním úkonem bez vlivu na právní postavení stěžovatele a tedy i bez možnosti naplnit smysl tohoto institutu. Stejně tak i rozhodování o návrhu na osvobození od soudních poplatků by za situace naprosto jednoznačné nedůvodnosti kasační stížnosti jen generovalo další rozhodnutí, což by svými důsledky pouze plýtvalo soudní, a koneckonců i stěžovatelovy, prostředky.“ Stejně jako v citovaném rozhodnutí tak i v posuzovaném případě dospěl soud k závěru, že vzhledem k zjevné nedůvodnosti podané kasační stížnosti není ustanovení zástupce stěžovateli namístě.

[8] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Přesto, že stěžovatel ve své kasační stížnosti neuvedl, pod jaké důvody předvídané s. ř. s. podřazuje své kasační námitky, Nejvyšší správní soud vyhodnotil, že stěžovatel brojí proti nezákonnosti usnesení krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[11] Odmítl-li krajský soud žalobu pro nedostatek podmínek řízení a nezabýval-li se jí věcně, je Nejvyšší správní soud povolán v kasačním řízení toliko posoudit, zda krajský soud správně uvážil o podmínkách pro odmítnutí žaloby; věcný obsah žaloby přezkoumávat nemůže (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65).

[12] Podle stěžovatele tkví nezákonný zásah žalovaného v nesprávném doručování, konkrétně pak v používání určitého typu obálek. Na uvedené adrese či v místě zastížení je příkazováno poště písemnosti neukládat ani nenechávat připravené k vyzvednutí.

[13] Kasační soud souhlasí se závěrem krajského soudu, dle něhož žalovaný nevystupuje v posuzovaném případě jako správní orgán ve smyslu § 4 s. ř. s. a nemůže být ani pasivně legitimován v řízení o žalobě před nezákonným zásahem podle § 83 s. ř. s.

[14] Podle § 2 s. ř. s. poskytuje správní soudnictví ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Podle § 4 s. ř. s. správní soudy rozhodují předně o žalobách proti rozhodnutím, nečinnosti či zásahům správních orgánů. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 - 197, publikovaném pod č. 1717/2008 Sb. NSS, o správní orgán ve smyslu definice obsažené v § 4 s. ř. s. se jedná, jsou-li naplněny tři prvky: „[z]a prvé, jedná se o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů v definici uvedených. Za druhé, tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Za třetí, toto rozhodování se děje v oblasti veřejné správy.“

[15] Je zřejmé, že v posuzovaném případě nelze žalovaného pojmově považovat za orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku ani fyzickou či právnickou osobu. Nutno však posoudit, zda se nejedná o orgán, jemuž bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. V této souvislosti lze odkázat na nález Ústavního soudu ze dne 4. 12. 1997, sp. zn. III. ÚS 218/97, v němž Ústavní soud soudní moc rozděljuje na část jurisdikční a na část výkonné moci. Pod část výkonné moci však zahrnuje pouze správu soudů, oddělenou od vlastní jurisdikce. Zakotvení státní správy soudů lze nalézt zejména v hlavě třetí první části zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). Podle § 118 odst. 1 tohoto zákona je úkolem státní správy soudů vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2010, č. j. 2 As 24/2010 – 53). Dle § 119 odst. 3 výše uvedeného předpisu se na správě soudu za podmínek stanovených zákonem podílejí mj. rovněž předsedové senátů a ostatní soudci, a to pouze v rozsahu stanoveném zákonem.

[16] Způsoby doručování v řízení před soudy stanoví zákony upravující jednotlivé typy soudních řízení (§ 49 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“, § 62 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, § 42 s. ř. s.). Tyto zákony rovněž stanoví případy, kdy může soud (senát, případně předseda senátu), nikoliv však správa soudu (např. předseda soudu), rozhodnout o jiném vhodném způsobu doručování v konkrétní věci. Je to tedy soud jako orgán moci soudní a nikoliv správa soudu jako správní orgán, kdo je na straně soudu odpovědný za volbu náležitého způsobu doručování účastníkům soudních

řízení, případně dalším osobám. Na tom nic nemění ani skutečnost, že k řádnému výkonu soudnictví přispívá státní správa soudů mj. i opatřováním obálek a dalších pomůcek.

[17] To ostatně vyplývá i z dřívější judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 27. 11. 2013, č. j. 1 Aps 10/2013 - 16), dle níž doručování nepochybně patří do jurisdikční pravomoci soudů, o čemž svědčí mimo jiné i skutečnost, že soudci v některých případech rozhodují o způsobu doručování (srov. § 42 odst. 3 či 4 s. ř. s.). Okresní soud ve Svitavách proto nemůže vystupovat jako správní orgán ve smyslu § 4 s. ř. s., ani být pasivně legitimován v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem dle § 83 s. ř. s., je-li tímto zásahem míněn způsob doručování v řízení před soudem. Námitka stěžovatele, že materiálně zajišťuje doručování správa soudu, není relevantní.

[18] Krajský soud proto postupoval zcela správně, pokud žalobu stěžovatele odmítl.

[19] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že namítaný problém s doručováním soudních zásilek stěžovateli je způsoben samotným stěžovatelem. Ten si totiž jako „adresu“ pro doručování zvolil tzv. poštovní adresu *poste restante*, na kterou se v souladu s poštovními pravidly České pošty, s. p., doručuje uložením na poště.

[20] Podle § 46a odst. 2 o. s. ř., „[j]estliže o to adresát požádá, soud doručuje na jinou adresu nebo elektronickou adresu, kterou mu sdělil, nevylučuje-li to zákon nebo povaha věci, zejména může-li to přispět k urychlení řízení. Tato adresa je pro dané řízení adresou pro doručování.“ Tato úprava se podle § 42 odst. 5 s. ř. s. uplatní i v řízení před správními soudy. Zákon samozřejmě předpokládá, že takto zvolená adresa umožní doručování poštovních zásilek v souladu s právní úpravou doručování v řízení před soudy.

[21] Postup při doručování v řízení před soudy, včetně řízení před soudy správními (§ 42 odst. 5 s. ř. s.), upravuje § 49 a násl. o. s. ř. Podle § 50 o. s. ř. se postupuje při doručování tzv. jiných písemností, které nejsou určeny do vlastních rukou adresáta: „(1) *Nezastihl-li doručující orgán adresáta písemnosti, vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky; písemnost se považuje za doručenou vhozením do schránky, datum vhození vyznačí doručující orgán na doručence a na písemnosti. (2) Nelze-li doručit podle odstavce 1, doručující orgán písemnost vrátí odesílajícímu soudu a v místě doručení o této skutečnosti zanechá písemné oznámení. Odesílající soud doručí písemnost vyvěšením na úřední desce soudu; písemnost se považuje za doručenou desátým dnem po vyvěšení. Stejně se postupuje, nelze-li v místě doručení zanechat oznámení...“*

[22] Citovaná právní úprava, závazná pro postup soudů i doručujících orgánů (včetně České pošty, s. p.), se uplatní přednostně před poštovními pravidly státního podniku Česká pošta. Proto při doručování soudních písemností v režimu § 50 o. s. ř. nelze adresu *poste restante* akceptovat jako přípustnou adresu k doručování ve smyslu § 46a odst. 2 o. s. ř.

[23] Chce-li stěžovatel prokázat, že mu skutečně záleží na věcném vyřízení jeho bezpočetných podání soudům a nikoliv na vytváření nových problémů a sporů, je na něm, aby si pro doručování jiných písemností zvolil takovou adresu, která umožní soudům i doručujícím orgánům účinné, rychlé a spolehlivé doručování těchto písemností. Takovou může být at' již domovní adresa, P. O. Box, případně i datová schránka. V opačném případě budou soudy nuceny uplatnit opatření, stanovená předpisy pro řízení před soudy pro případ průtahů či obtíží při doručování (např. § 42 odst. 3 s. ř. s.).

III. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[24] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených důvodů shledal kasační stížnost nedůvodnou, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[25] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. dubna 2015

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu